

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma:

1.Pf.20.279/2025/5.

A felperes:

felperes

felperes címe

A felperes képviselője:

Dr. Muhi Erika ügyvéd

ügyvéd címe

Az alperes:

alperes

alperes címe

Az alperes képviselője:

Dr. Szabó D. Zsuzsanna ügyvéd

ügyvéd címe1

A per tárgya:

személyiségi jog megsértésének megállapítása

Az elsőfokú bíróság:

Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

6.P.21.481/2024/12.

A fellebbezést benyújtó fél:

felperes

Ítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az államnak 80.000 (nyolcvanezer) forint fellebbezési illetéket. Az illeték megfizetése e határozat meghozatalának napjától számított 60. napon esedékes.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

[1] A alperesnél 2023. szeptember 14-től 2024. június 30-ig volt látható a személy1 brazil fotóművész képeiből nyílt kiállítás „Indiánok. Lelkek. Túlélők.” címmel. A kiállításon olyan, 1967-ben készült fényképek is szerepeltek, amelyek a Rio de Janeiro-i és a São Paulo-i melegek hétköznapi kapcsolatait mutatja be. A „Homoszexualitás” című alkotás egy félmeztelen fiúpárt ábrázol.

[2] 2023. november elejéig a teljes kiállítás szabadon megtekinthető volt, ekkor egy kordont feszítettek ki a kiállítóterben, amely előtt magyar és angol nyelvű felirat

figyelmeztette a látogatókat, hogy a kiállítás kordonon túli részét csak 18 éven felüliek tekinthetik meg. A kordon mögé került a Homoszexualitás című fotó is.

[3] A felperes meglátogatta a kiállítást, ahol a teremőr megállított fiatalokat, tisztázandó, hogy elmúltak-e már 18 évesek. A felperes mint meleg férfi bejegyzést írt a kiállítás vendégkönyvébe, amelyben kifejezésre juttatta, hogy nagyon megalázó, hogy a meleg pusztá létezését, ábrázolását a gyermekekre ártalmasnak tekintik.

[4] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes azon magatartásával, hogy az „Indiánok. Lelkek. Túlélők.” című fotókiállításon kordonnal zárta el azokat a képeket, amelyek Rio de Janeiro-i valamint São Paulo-i meleg közösségeket ábrázolnak, az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv.) 8. § m) pontjában szabályozott szexuális irányultságon alapuló zaklatást valósított meg vele szemben, és ezzel megsértette a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:43. § c) pontjában szabályozott hátrányos megkülönböztetés tilalmát.

[5] Kérte kötelezni az alperest a jogsértés abbahagyására és eltiltását a további jogsértéstől.

[6] Kérte az alperes elégtétel adására kötelezését is olyan formában, hogy az ítélet rendelkező részének a www.alperes.hu internetes oldalon való közzétételével fejezze ki a sajnálkozását.

[7] Kérte továbbá 1.000.000 forint sérelemdíj megfizetésére is kötelezni az alperest, és perköltségigényt terjesztett elő.

[8] Előadása szerint rendkívül sértő és megalázó volt számára, hogy az identitásának megfelelő embereket ábrázoló képeket kordonnal kerítette el az alperes azt kifejezve, hogy az egyébként is diszkriminált csoport tagjainak pusztá ábrázolása is elrejtendő és a kiskorúakra veszélyes.

[9] Jelentőséget tulajdonított annak, hogy a pedofil bűnelkövetőkkel szembeni szigorúbb fellépésről, valamint a gyermekek védelme érdekében egyes törvények módosításáról szóló 2021. évi LXXIX. törvény módosította a családok védelméről szóló 2011. évi CCXI. törvényt, kiegészítve az 5/A. §-sal, amely szerint az e törvényben foglalt célok és a gyermekek védelme érdekében tilos tizenhét éven aluliak számára pornográf, valamint olyan tartalmat elérhetővé tenni, amely a szexualitást öncélúan ábrázolja, illetve a születési nemnek megfelelő önzonosságtól való eltérést, a nem megváltoztatását, valamint a homoszexualitást népszerűsíti, jeleníti meg.

[10] A törvény miatt folyamatban van egy kötelezettségszegési eljárás az Európai Unió Bírósága előtt, amelyet az Európai Bizottság többek között azért kezdeményezett Magyarországgal szemben, mert álláspontja szerint a törvény sért több szektorális irányelvet, az Alapjogi Charta több rendelkezését és az Európai Unióról szóló szerződés 2. cikkét is.

[11] A felperes hivatkozott az Emberi Jogok Európai Bíróságának következetes gyakorlatára, amely szerint az Emberi Jogok Európai Egyezményének 8. cikke alapján védelmet élvez a magánélet tisztelőben tartásához való jog részeként a szexuális irányultság is. Hangsúlyozta, hogy az Emberi Jogok Európai Bírósága kiemelt jelentőséget tulajdonít a pluralizmusnak, a nyitottságnak és a toleranciának, mivel szociális kohézió csak úgy érhető el, ha a különböző identitású emberek harmonikus kapcsolatban élhetnek egymással, ami feltételezi, hogy az állam egyetlen csoportot sem bélyegez meg, vagy nyilvánítja a velük kapcsolatos tartalmakat nemkívánatosnak.

[12] A felperes kifejtette, hogy a homoszexualitásra és a meleg emberekre vonatkozó tartalmakat nem lehet csupán azon az alapon korlátozni, hogy a jogalkotó ezzel a

gyermeket védi. A perbeli múzeumi tartalom elkerítése sérti a felperesnek az Emberi Jogok Európai Egyezménye 14. cikkében garantált, a hátrányos megkülönböztetés tilalmához való jogát a 8. cikkel összefüggésben.

[13] A felperes hivatkozott Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) XV. cikk (2) bekezdése és az Alkotmánybíróság 3206/2014. (VII. 21.) AB határozata alapján arra, hogy a szexuális irányultáson vagy nemi identitáson alapuló megkülönböztetés az „egyéb helyzet” szerinti megkülönböztetésnek minősül.

[14] Kifejtette, hogy a szexuális irányultság az Ebktv. 8. § m) pontjában meghatározott védett tulajdonság. Az Ebktv. 8. §-ában felsorolt tulajdonságok védelme az emberek egyenlő méltóságú személyként kezelésének kötelezettségére vezethetők vissza, és az emberi méltóságban mint az egyenlőség dogmatikai alapjában gyökereznek.

[15] Az általa ismert ítélkezési gyakorlat szerint az Ebktv. 10. § (1) bekezdésének értelmezésénél, a zaklatás megtörténtének vizsgálatakor a bíróságok arra támaszkodnak, hogy a sérelmet szenvedett fél hogyan érzekelte a bánásmódot. A zaklatás nem feltétlenül szándékos magatartás, bármely intézkedés zaklatás lehet, amelynek hatása alkalmas arra, hogy az érintett személy azt megalázónak érezze.

[16] Kifejtette, hogy az alperes magatartása hatásában alkalmas arra, hogy a sérelmet szenvedő személy környezetében elfoglalt helyét kedvezőtlenül befolyásolja, megfélemlítő, ellenséges, megalázó, megszegyenítő vagy támadó közeg alakuljon ki. Meleg férfiként azzal szembesülni, hogy a közösség tagjait ábrázoló fotók nem kíváncsiak, csak elkülönítve, még a művészi koncepciót, szabadságot is felülírva tekinthetők meg, sérti az emberi méltóságot.

[17] A diszkriminatív szabály alkalmazása sértette a jogait: azzal, hogy a múzeum kordonnal vette körül az LMBTQI közösséghez tartozó személyeket ábrázoló képeket, nem csupán a képeket jelölte ártalmasnak a kiskorúak számára, hanem őt magát is stigmatizálta.

[18] Az alperes a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását kérte.

[19] Hangsúlyozta, hogy elismeri és tiszteletben tartja a felperes személyiségi jogait, és kifejezetten elítél bármiféle, az Ebktv. szerinti védett tulajdonsághoz kapcsolódó megkülönböztetést, azonban a kiállításon alkalmazott elkerítéssel a jogszabályi kötelezettségének tett eleget.

[20] Álláspontja szerint a személyiségi jogsértés, illetve a nemi identitáson, szexuális irányultság szerinti megkülönböztetésen alapuló szexuális zaklatás tilalmának megszegése abban az esetben állapítható meg, ha a magatartás jogellenes. Nem tekinthető azonban jogellenesnek az a magatartás, amelyet jogszabály ír elő, illetve amelyet jogszabályi kötelezettség teljesítése érdekében tanúsítanak.

[21] A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 6/A. §-ának értelmezése szerint tilos 18 éven aluli személyek számára a homoszexualitást ábrázoló képek megjelenítése. A kiállításon szereplő Homoszexualitás című, két egymást érintő félmeztelen férfit ábrázoló alkotás egyértelműen, címével is megerősítve a homoszexualitást ábrázolja. Ezért a Gyvt. 6/A. §-ban írt kötelezettségének betartása érdekében az alkotás megtekintését 18 év alatti személyek számára megakadályozta.

[22] Az Ebktv. 10. § (1) bekezdésében meghatározott zaklatás kifejezetten valamely személy ellen irányuló magatartás, ahogyan a Ptk. 2:43. § c) pontja szerinti hátrányos megkülönböztetés tilalmának megszegése is egy adott személy elleni jogsértésként valósulhat meg. A kiállításon egy homoszexuális férfiakat ábrázoló felvétel kordon mögé helyezése annak érdekében, hogy az oda való bejutást 18 évesnél fiatalabbak számára megakadályozza,

nem kifejezetten a felperes személye ellen elkövetett jogsértés, és egyébként sincs a felperessel összehasonlítható helyzetben levő személy.

[23] A keresetlevélből az tűnik ki, hogy a felperest a homoszexuális férfiak csoportjához tartozóként érte sérelem, azaz csoport tagjaként, ennek ellenére a személye ellen elkövetett sérelemre hivatkozik, és a követelés jogalapját is ennek megfelelően jelölte meg.

[24] Az alperes vitatta, hogy a kiállítás egy részének kordonnal való elkerítése azt az üzenetet hordozná, hogy a homoszexualitást tartalmazó felvételek nemkívánatosak. A közösség nagyobb részének nemi identitásától eltérő nemi identitású közösségek életét ábrázoló felvételek bemutatásából az alperes pozitív értékítéletére kellett volna következtetni. Az alperes éppen azt kívánta megmutatni, hogy ezek a közösségek ugyanúgy a társadalom szerves részei, mint bármely más közösség.

[25] A további jogsértéstől való eltiltás iránti kereseti kérelem oka foggyott, a kiállítás ugyanis 2024. június 30-án bezárt.

[26] Az alperes a sérelemdíj összegét is vitatta. Érvelése szerint a felperes által hivatkozott, az egész LMBTQ-közösséget érintő sérelem a jelen perben nem értékelhető, a felperes a perben kizárólag az őt személyesen érintő jogsértéssel szemben léphet fel, és a sérelemdíj mértékét is ennek alapján lehet megállapítani.

[27] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította.

[28] Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 63.500 forint perköltséget, továbbá az államnak 60.000 forint illetéket.

[29] Határozatának indokolásában alkalmazott jogszabályként az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében, a Ptk. 2:42. § (1) bekezdésében, a 2:43. § c) pontjában, a 2:54. § (1) bekezdésében, az Ebktv. 8. § m) pontjában és a 10. § (1) bekezdésében foglaltakat idézte.

[30] Abból indult ki, hogy a Ptk. szerint a személyiségi jogokat személyesen lehet érvényesíteni. Személyiségi jogi perekben annak van polgári perbeli legitimációja, akinek a személyiségét sérelem érte.

[31] Elfogadta a felperes azon személyes nyilatkozatát, hogy rendkívül megalázó volt számára, hogy a szexuális identitásának megfelelő embereket ábrázoló fényképeket kordonnal elkerítette az alperes. A jogi álláspontja szerint ennek ellenére sem állapítható meg felperes közvetlen érintettsége: a homoszexualitást ábrázoló műalkotások kiskorúak számára elérhetetlenné tétele, és ezáltal annak kifejezése, hogy a homoszexualitás pusztán ábrázolása ártalmas a gyerekekre, magát a homoszexuális közösséget sértheti, a megtekintés korlátozása ugyanakkor nem közvetlenül a felperes személye ellen irányult, így hiányzik a felperes perbeli legitimációja.

[32] A Ptk. 2:54. § (5) bekezdése meghatározott feltételek szerint lehetővé teszi a közösség tagjának a közösséghez tartozásával összefüggésben a közösséget ért jogsérelem esetén személyiségi jogainak perbeli érvényesítését, a jelen perben azonban a felperes a Ptk. 2:43. § c) pontja alapján érvényesít igényt, amelyhez közvetlen érintettség szükséges.

[33] Az Ebktv. 10. § (1) bekezdésében meghatározott zaklatás kifejezetten valamely személy ellen irányuló magatartás, amely a Ptk. szerint szükséges közvetlen érintettséghez hasonlóan az adott esetben a felperes tekintetében nem állapítható meg.

[34] Az elsőfokú bíróság a perköltség viseléséről a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 83. § (1) bekezdése alapján rendelkezett.

[35] Az ítélet ellen a felperes fellebbezett.

[36] Jogorvoslati kérelmében az elsőfokú ítélet keresete szerinti tartalommal történő megváltoztatását, az alperes perköltségben marasztalását kérte.

[37] Kifejtette, hogy a Ptk. 2:54. § (5) bekezdése értelmében kizárólag a magyar nemzethez, a nemzeti, etnikai, faji, vagy vallási közösséghez tartozó személyek élhetnek a perindítás jogával, az LMBTQI közösség tagjai nem. A feljogosított közösség tagjait is csak a velük szemben elkövetett gyűlöletbeszéd esetén illeti meg ezen jog. Még ha az LMBTQI közösséghez tartozása okán élhetne is a perindítás jogával, a Rio de Janiero-i és a São Paulo-i meleg közösséget ábrázoló képek elkordonozása nem valósít meg gyűlöletbeszédet, így ezen törvényi tényállási feltétel is hiányozna a perbeli esetben.

[38] Szemben a Ptk. 2:54. § (5) bekezdésében foglaltakkal, az Ebktv.-ben szabályozott zaklatás kifejezetten azon emberi méltóságot sértő magatartások szankcionálására alkalmas, amelyek célja vagy hatása az érintett személlyel szemben megfélemlítő, megalázó, megszégyenítő stb. környezet kialakítása. Az ítélet indokolása maga is megállapítja, hogy „nincs helye vitának a felperes azon személyes nyilatkozata tekintetében, amely szerint rendkívül megalázó volt számára” a meleg közösséget ábrázoló képek elzárása. A zaklatás megállapításához nem szükséges sem szándék, sem célzat. Elegendő, ha annak hatása alkalmas a megalázó környezet kialakítására.

[39] Ugyanezt az álláspontot képviseli az Európa Tanács és az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége által közösen kiadott „Kézikönyv az európai megkülönböztetésmentességi jogról” című kiadvány is, melynek megállapításaira többek között a Kúria Pfv.21274/2016/4. számú ítélete, vagy a Miskolci Törvényszék 13.P.20.601/2016/95. számú – a Kúria által hatályában fenntartott – ítélete is hivatkozik. „A zaklatás a megkülönböztetésre való felszólítás tilalmát az uniós megkülönböztetésmentességi jog részeként az átfogóbb védelem megteremtése érdekében vezették be.”

[40] A zaklatás a közvetlen hátrányos megkülönböztetés sajátos megnyilvánulási formája épp azon okból, mert sem célzat, sem szándék nem szükséges a megvalósulásához. Amennyiben tehát egy kifejezett személy ellen irányuló magatartást valósított volna meg az alperes, akkor az nem zaklatás, hanem közvetlen hátrányos megkülönböztetés lett volna az Ebktv. 8. §-a értelmében. A „megalázó környezet kialakulása” fordulat is arra utal, hogy nem szükséges a sérelmet szenvedett félnek annál több érintettséget felmutatnia, hogy ő maga is részese volt ennek a környezetnek. Ettől eltérő értelmezés esetén a „környezet” kifejezés a tényállásban értelmét vesztené.

[41] Az Ebktv. 7. § (2) bekezdése értelmében magatartás, intézkedés, feltétel, mulasztás, utasítás vagy gyakorlat valósíthatja meg az egyenlő bánásmód követelményének megsértését. A perbeli esetben az alperes intézkedése közvetlenül hatott ki a felperesre, őt érte a zaklatás.

[42] Zaklatás esetén arra támaszkodik a jogalkalmazó, hogy az áldozat hogyan értékelte a bánásmódot. Az aktív perbeli legitimációja fennáll.

[43] Az alperes az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

[44] Érvelése szerint az adott esetben a felperesnek nincs perbeli legitimációja. Keresetét a Ptk. 2:43. § c) pontja alapján terjesztette elő, tényállítása és jogi érvelése azonban valójában a homoszexuális közösséget ért sérelemre irányult.

[45] Az Ebktv. 10. § (1) bekezdése szerinti zaklatás személy ellen irányuló magatartás. A hátrányos megkülönböztetés tilalmának megszegése [Ptk. 2:43. § c) pont] szintén egy adott személy elleni jogsértést jelent, mely a Ptk. 2:54. § (1) bekezdése értelmében csak személyesen érvényesíthető.

[46] Az Ebktv. 8. § m) pontja már személy vagy csoport hátrányos megkülönböztetéséről rendelkezik, de az csak az összehasonlítható helyzetben lévő személy vagy csoport vizsgálatával állapítható meg.

[47] Azzal, hogy a kiállításon egy homoszexuális férfiakat ábrázoló felvétel kordon mögé került annak érdekében, hogy oda az alperes a 18 éven aluli személyek bejutását megakadályozza, nem állapítható meg kifejezetten a felperes személye ellen elkövetett jogsértés (különösen nem zaklatás), és nincs is a felperessel összehasonlítható helyzetben lévő személy.

[48] A felperes nem jelölt meg olyan csoportot, amellyel jelen esetben össze lehet hasonlítani a homoszexuális férfiak csoportját.

[49] A meleg közösségekről készült felvételek egy részének elkordonozásával a Gyvt. 6/A. §-ban meghatározott kötelezettségének tett eleget, így fogalmilag kizárt, hogy ezért személyiségi jogsértés miatt felelősségre lehessen vonni.

[50] A felperes utóbb tett észrevételében hangsúlyozta, hogy nem a közvetlen hátrányos megkülönböztetést kérte megállapítani, így az összehasonlítható helyzetben lévő személyek hiánya az adott esetben irreleváns. Az Ebktv. 8. § m) pontjára kizárólag a védett tulajdonság miatt hivatkozott felperes, hiszen a zaklatás 10. § (1) bekezdésben szereplő meghatározása is a védett tulajdonságok 8. §-ban szereplő listájára utal vissza.

[51] A zaklatás valamennyi törvényi tényállási eleme (az emberi méltóságot sértő magatartás; az ellenséges, megalázó, megszegyenítő környezet; és a konkrét személyt érő hatás) megvalósult. Ahhoz nem szükséges a célzat, elegendő az is, ha a magatartás hatásában diszkriminatív.

[52] A Kúria Kfv.37848/2014/6. számú ügyben kifejtett jogértelmezése alapján azt hangsúlyozta, hogy az Ebktv. 10. § (1) bekezdésének szemantikai értelmezése vezethet ahhoz a megállapításhoz, hogy a zaklatás csoporttal szemben nem, csak adott személlyel összefüggésben valósítható meg. A Kúria szerint „a nyelvtani értelmezés csak az egyik értelmezési mód, emellett több más értelmezési mód – cél szerinti, logikai, rendszertani – létezik. Az alperes és az elsőfokú bíróság helyesen járt el, amikor a nyelvtani értelmezés mellett a cél szerinti és rendszertani értelmezést is figyelembe vette. (...) A Kúria leszögezi, hogy a jogszabályoknak nem lehet olyan értelmezést tulajdonítani, amely azok eredendő céljának felszámolásával járnak. (...) Az Ebktv.-ben meghatározott alapvető elvekkel szembeni jogértelmezést jelentené, ha a zaklatás tényállását csoporttal – mint, egy adott közösséghez tartozó személyekkel – szemben nem lehetne elkövetni. A Kúria utal arra, hogy a fentiekkel ellentétes álláspont esetén a felperes magatartása nem minősülne az Ebktv. 7. § (1) bekezdésében felsorolt, az egyenlő bánásmód követelményeinek megsértését megvalósító tényállásnak, ez pedig szintén ellentétes lenne az Ebktv. – és ezzel összefüggésben közvetetten az Alaptörvény – céljával.”

[53] A Kúria tehát megállapította, hogy a zaklatás Ebktv. 10. § (1) bekezdésében meghatározott tényállása csoporttal szemben is megvalósulhat. Ha pedig a zaklatás a csoporttal szemben megvalósulhat, akkor nyilvánvalóan nem igaz az, hogy egy konkrét személy ellen kell irányulnia.

[54] Az Európai Unió Bírósága is arra az álláspontra jutott az NH kontra Associazione Avvocatura per i diritti LGBTI - Rete Lenford (C-507/18) ügyben, hogy az EU antidiszkriminációs irányelveiben szereplő fogalmakat (amelyeket a magyar jogba az Ebktv. ültet át) nem szabad megszorítóan értelmezni, mert a céljuk a Charta 21. cikkében szereplő általános diszkriminációtalanomnak érvényt szerezni.

[55] Az Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB) a Budinova és Chaprazov kontra Bulgária (12567/13) és a Behar és Gutman kontra Bulgária (29335/13) ügyekben elfoglalt álláspontja is a fenti érvelést támasztja alá, amikor rögzíti, hogy a közösség tagja, akinek az Emberi Jogok Európai Egyezménye 8. cikkében szabályozott magánélethez való jogát befolyásolta, arra kihatással volt a csoport egészét érő zaklató magatartás mely körülmények

fennállása esetén jogosult egyéni panaszosként fellépni. A Bíróság szerint a következő álláspontok veendő figyelembe: „(a) a csoport jellemzői (például mérete, homogenitásának mértéke, különös sebezhetősége vagy stigmatizációs előzményei, valamint a társadalom egészével szembeni helyzete); (b) a csoporttal kapcsolatos negatív kijelentések pontos tartalma (különösen az, hogy milyen mértékben közvetíthetnek negatív sztereotípiát a csoport egészéről, és a sztereotípiák konkrét tartalma); és (c) a kijelentések formája kontextusa, hatókörük (ami függhet attól, hogy hol és hogyan tették őket), szerzőjük pozíciója és státusza, valamint az hogy milyen mértékben tekinthetők úgy, hogy a csoport identitásának és méltóságának egy alapvető aspektusát érintették.” (Behar és Gutman, 67. bekezdés).

[56] E körülmények a per tárgyává tett magatartás esetében is teljes mértékben jelen vannak: az LMBTQI emberek Magyarországon rendszerszintű, jogszabályi szintű hátrányos megkülönböztetésnek, stigmatizációnak vannak kitéve, az őket érő diszkrimináció igen gyakori. A kordonozás indokolása (a homoszexuális személyek látványa, a homoszexualitás témájával való találkozás a gyermekekre ártalmas lenne) erős negatív sztereotípiát a csoport egészéről. Mivel az elkerítés oka pusztán a képen szereplő személyek homoszexuális mivolta, illetve a kép címe „Homoszexualitás”, így az a csoport identitásának, méltóságának alapvető aspektusát érintette.

[57] A felperes állította azt is, hogy a muzeális intézményekre nem terjed ki a Gyvt. 6/A. §-ában megfogalmazott tiltás.

[58] A kereset benyújtása óta az Európai Unió Bírósága előtt zajló C-769/22., Bizottság kontra Magyarország ügyben elkészült a főtanácsnok indítványa. Ennek végkövetkeztetése (363. bekezdés) szerint „azáltal, hogy a gyermekvédelmi törvényben megtiltotta az olyan tartalom kiskorúak számára történő hozzáférhetővé tételét, amely a születési nemnek megfelelő önazonosságtól való eltérést, a nem megváltoztatását vagy a homoszexualitást népszerűsíti, vagy jeleníti meg, megsértette a belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem egyes jogi vonatkozásairól szóló, 2000. június 8-i 2000/31/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (Elektronikus kereskedelemről szóló irányelv) 3. cikkének (2) bekezdését, a belső piaci szolgáltatásokról szóló, 2006. december 12-i 2006/123/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 16. és 19. cikkét, az EUMSZ 56. cikket, az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) 1., 7., 11. és 21. cikkét, valamint az EUSZ 2. cikket (...)”

[59] A fellebbezés alaptalan.

[60] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezést a Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el; felülbírálati jogkörét a Pp. 370. § (1) bekezdés alapján a fellebbezési kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között gyakorolta. Az elsőfokú ítéletnek fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt.

[61] Az elsőfokú ítélet megváltoztatására irányuló fellebbezési kérelemre tekintettel a másodfokú bíróság – a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján – az ügy érdemében döntött.

[62] Az érdemi felülbírálat eredményeként megállapítható, hogy az elsőfokú ítélet a felperes által fellebbezett részében az irányadó anyagi jognak megfelel, a kereset elutasítása ugyanakkor az elsőfokú bíróság által kifejtettektől eltérő jogi érvek mentén indokolt.

[63] Az elsőfokú bíróság a kereset elutasítását arra alapította, hogy hiányzik a felperes közvetlen érintettsége, perbeli legitimációja, a kiállítás megtekintésének korlátozása ugyanis nem közvetlenül a felperes személye ellen irányult, a homoszexualitást ábrázoló műalkotások kiskorúak számára elérhetetlenné tétele, és ezáltal annak kifejezése, hogy a homoszexualitás pusztán ábrázolása ártalmas a gyerekekre, magát a homoszexuális közösséget sértheti.

[64] Az elsőfokú bíróság kifejtette azt is, hogy a felperes a Ptk. 2:54. § (5) bekezdése alapján érvényesíthetne személyiségi jogi igényt a közösséghez tartozásával összefüggésben a közösséget ért jogsérelem esetén.

[65] Az ítéltábla megítélése szerint azonban nem abban kellett állást foglalni, hogy a felperes a keresetlevélben foglaltaktól eltérően milyen más jogalapon érvényesíthetne eredményesen igényt az alperessel szemben. Arról kellett dönten, hogy a felperes által megjelölt jogszabályok alapján [Ptk. 2:43. § c) pont, illetve Ebktv. 10. § (1) bekezdése] a felperes személyét érintően személyiségi jogsértés megvalósult-e; a jogszabályhelyekben meghatározott tényállási elemek fennállása a perben feltárt tények alapján megállapítható-e; továbbá az érvényesíteni kívánt jog, a tényállítás és a kereseti kérelem közötti – az anyagi jogi igényt megalapozó – összefüggés fennáll-e.

[66] Azt, hogy az adott (állított) magatartás a felperes személyiségi jogának sérelmével járt-e, ebből következően a felperes igényérvényesítéshez szükséges alanyi jogosultsága (kereshetőségi joga) fennáll-e, az igénnyel fellépő felperes és a per tárgya közötti anyagi jogi kapcsolat alapján dönthető el. A kereshetőségi jog tárgyában az adott esetben a Ptk. 2:54. § (1) bekezdésének, a 2:43. § c) pontjának és az Ebktv. 10. § (1) bekezdésének alkalmazásával kellett érdemben állást foglalni.

[67] Azzal, hogy az elsőfokú bíróság felvetette az „esetleges” igényérvényesítésre vonatkozó más jogalapot, túlterjeszkedett a kereseti kérelmen, továbbá annak indokain, és megsértette a Pp. 2. § (2) bekezdéséből eredő, a 342. § (1) bekezdése szerinti kereseti kérelemhez kötöttség szabályát. Ennek következményeként a fellebbező a felülbírálat szempontjából szükségtelen okfejtésbe is bocsátkozott.

[68] Ezzel összefüggésben a felperesnek az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) esetjogával kapcsolatos érvelése ugyan összefügg az EJEB 8. cikke által védett érdekekkel, de a csoportokat ért hátrányos megkülönböztetés megítélésének szempontjaira vonatkozik.

[69] A jelen ügyben a kereset a Ptk. 2:43. § c) pontján alapul és amelyen belül a felperes azt állítja, hogy a hátrányos megkülönböztetés az Ebktv. 10. § (1) bekezdése szerinti zaklatásként valósult meg. Ezért a bíróságnak az utóbbi két jogi rendelkezés alkalmazandóságáról kellett döntést hoznia. A felperes kereshetőségi joga pedig az érvényesíteni kívánt jog alapján egyértelműen megállapítható.

[70] A C-769/22., Bizottság kontra Magyarország ügyben a főtanácsnok indítványnak, valamint annak a ténynek, hogy beadványából kitűnően a felperes nem ért egyet a Gyvt. bizonyos rendelkezéseivel, nincs a jelen ügyre kiható jogi relevanciája. A hatályos törvényt mindaddig, amíg az Alkotmánybíróság meg nem semmisíti, alaptörvény-konformnak kell tekinteni és az alkalmazandó jog értelmezését a bíróságoknak az Alkotmánybíróság által meghatározott alkotmányos szempontok szerint kell elvégeznie.

[71] A 3/2015. (II. 2.) AB határozat Indokolás [17] 2.1. szerint „a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvénynek ez a rendelkezése a bíróságok számára alkotmányos kötelezettségként írja elő, hogy ítélező tevékenységük során a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék {ld. pl. 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33] és 28/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]}.

[72] A 2/2019. (III. 5.) AB határozatban pedig az Alkotmánybíróság azt a következtetést vonta le, hogy „minden bíróságnak kötelessége alaptörvény-konform jogértelmezést alkalmazni, ugyanakkor ezen értelmezés az Alkotmánybíróság autentikus jogértelmezésétől nem térhet el” {Indokolás [35] bekezdés}.

[73] A 3/2015 (II. 2.) AB határozat Indokolásának [17] bekezdése szerint „a bíróságnak a jogszabályok adta értelmezési mozgástér keretein belül azonosítania kell az elé kerülő ügy alapjogi vonatkozásait, és a bírói döntésben alkalmazott jogszabályokat az érintett alapjog alkotmányos tartalmára tekintettel kell értelmeznie.”

[74] Az elsőfokú bíróság – az indokolásból kitűnő jogi álláspontja miatt – az alapjogi szempontokat döntése meghozatalakor nem vette figyelembe, a másodfokú eljárásban ugyanakkor az alapjogi mérlegelés – a fellebbezésben és fellebbezési ellenkérelemben foglaltak alapján – elvégezhető volt.

[75] A 17/2022. (VIII. 1.) AB határozat Indokolás [34] bekezdése szerint az Alaptörvény XV. cikke alapján a törvény előtt mindenki egyenlő, Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés nélkül biztosítja. A hátrányos megkülönböztetés tilalma az Alkotmánybíróság gyakorlatában nem jelenti minden megkülönböztetés tilalmát, a tilalom elsősorban az alapjogok terén tett megkülönböztetésre terjed ki. Személyek közötti, alkotmányértő hátrányos megkülönböztetés akkor állapítható meg, ha valamely személyt vagy embercsoportot más, azonos helyzetben lévő személyekkel vagy csoporttal történt összehasonlításban kezelnek hátrányosabb módon. A megkülönböztetés pedig akkor alkotmányellenes, ha végső soron összefügg az emberi méltósághoz való joggal, és a jogszabály a szabályozás szempontjából azonos csoportba tartozó (egymással összehasonlítható) jogalanyok között tesz különbséget anélkül, hogy annak tárgyilagos mérlegelés szerinti észszerű indoka lenne, vagyis önkényes {9/2016. (IV. 6.) AB határozat, Indokolás [22]}.

[76] Az Alkotmánybíróságnak a 3141/2024. (V. 3.) AB határozatban kifejtett szempontjai alapján az „Alaptörvény XV. cikk (1)–(2) bekezdései esetleges sérelmével összefüggésben három kérdést kell vizsgálni. Elsőként azt kell megállapítani, hogy fennáll-e az érintettek hátrányára eltérő bánásmód. Mivel a diszkrimináció szükségképpen egy viszonyrendszerben érvényesül, vizsgálandó továbbá, hogy összehasonlítható helyzetben (homogén csoportban) vannak-e azokkal, akikhez képest a hátrányukat az indítványban állítják. Másodsorban azt kell megvizsgálni, hogy az indítványozók a XV. cikk alapján milyen típusú sérelmet állítanak: a törvény előtti egyenlőség megsértésére hivatkoznak [Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése], vagy arra, hogy egy védett tulajdonságra tekintettel tett alapjogi különbségtételről van szó [Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése. Végezetül a megkülönböztetés típusához igazodóan az észszerűségi, illetve a szükségességi-arányossági teszt alkalmazásával mérlegelni kell, hogy az azonosított hátrányos megkülönböztetés igazolható-e, összeegyeztethető-e az Alaptörvénnyel {22/2023. (X. 4.) AB határozat, Indokolás [22]}” {Indokolás [44]}.

[77] A Fővárosi Ítéltábla kizárólag az eltérő jogi indokolás miatt ismerteti részletesen az általa figyelembe vett, következő jogi rendelkezéseket.

[78] Az Ebktv. 4. § i) pontja szerint az egyenlő bánásmód követelményét a muzeális intézmények jogviszonyaik létesítése során, jogviszonyaikban, eljárásaik és intézkedéseik során (a továbbiakban együtt: jogviszony) kötelesek megtartani.

[79] Az Ebktv. 7. § (1) bekezdése szerint az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti – különösen a III. fejezetben meghatározottak szerint – a közvetlen hátrányos megkülönböztetés, a közvetett hátrányos megkülönböztetés, a zaklatás, a jogellenes elkülönítés, a megtorlás, valamint az ezekre adott utasítás.

[80] A (2) bekezdés szerint, ha e törvény eltérően nem rendelkezik, az olyan magatartás, intézkedés, feltétel, mulasztás, utasítás vagy gyakorlat (a továbbiakban együtt: rendelkezés) nem sérti az egyenlő bánásmód követelményét

[81] a) amely a hátrányt szenvedő fél alapvető jogát másik alapvető jog érvényesülése érdekében, elkerülhetetlen esetben korlátozza, feltéve, hogy a korlátozás a cél elérésére alkalmas és azzal arányos,

[82] b) amelynek az a) pont hatálya alá nem tartozó esetekben tárgyilagos mérlegelés szerint az adott jogviszonnyal közvetlenül összefüggő, ésszerű indoka van.

[83] A 10. § (1) bekezdése szerint zaklatásnak minősül az az emberi méltóságot sértő, szexuális vagy egyéb természetű magatartás, amely az érintett személynek a 8. §-ban meghatározott tulajdonságával függ össze, és célja vagy hatása valamely személlyel szemben megfélemlítő, ellenséges, megalázó, megszegyenítő vagy támadó környezet kialakítása.

[84] A Gyvt. 6/A. § szerint a törvényben foglalt célok és gyermeki jogok biztosítása érdekében tilos tizennyolc éven aluliak számára pornográf, valamint olyan tartalmat elérhetővé tenni, amely a szexualitást öncélúan ábrázolja, illetve a születési nemnek megfelelő önazonosságtól való eltérést, a nem megváltoztatását, valamint a homoszexualitást népszerűsíti, jeleníti meg.

[85] A felperesnek a perre irányadó szabályok szerint valószínűsítania kell, hogy hátrány érte és hogy a jogsértéskor – ténylegesen vagy a jogsértő feltételezése szerint – rendelkezett az Ebktv.-ben meghatározott valamely védett tulajdonsággal. Ennek teljesítése után a másik félnek kell bizonyítania, hogy a jogsérelmet szenvedett fél által valószínűsített körülmények nem álltak fenn vagy az egyenlő bánásmód követelményét megtartotta, illetve az adott jogviszony tekintetében nem volt köteles megtartani.

[86] A felperes védett tulajdonságként szexuális irányultságát (homoszexuális) jelölte meg, és azt az alperes nem vitatta. A felperes ezzel a védett tulajdonság valószínűsítésére vonatkozó kötelezettségét teljesítette. A védett tulajdonság miatt bekövetkezett hátrányt, a megfélemlítő, ellenséges, megalázó, megszegyenítő vagy támadó környezet kialakítását is valószínűsítette.

[87] Az alperes abból kiindulva, hogy a közvetlen és közvetett hátrányos megkülönböztetés esetén a sérelmet szenvedett félnek általában meg kell jelölnie azt a személyt vagy csoportot, amellyel összehasonlítva őt hátrány érte, tévesen helyezkedett arra a jogi álláspontra, hogy a felperes elmulasztotta az összehasonlítható helyzetben lévő csoport megjelölését. A jogellenes elkülönítés, a zaklatás és a megtorlás esetén ilyen összehasonlítható helyzetben lévő személy vagy csoport meghatározása az ítélkezési gyakorlat szerint nem szükséges (a Kúria Pfv.21274/2016/4. számú ítélete [39] bekezdés).

[88] Az Ebktv. jogértelmezésére vonatkozó gyakorlat szerint amennyiben a sérelmet szenvedett valószínűsítési kötelezettségének eleget tett, az eljárás alá vont akkor mentesülhet a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a kérelmező által valószínűsített körülmények nem állnak (nem álltak) fenn, vagy ha nem vitatja a valószínűsített tényeket, bizonyítja, hogy hiányzik az okozati összefüggés a hátrány és a védett tulajdonság között, így megtartotta az egyenlő bánásmód követelményét, illetve az oksági összefüggés elismerése mellett bizonyíthatja, hogy nem volt köteles megtartani az egyenlő bánásmód követelményét.

[89] Az alperes ez utóbbi feltételre hivatkozva védekezett.

[90] Az ítéltábla hivatalos tudomása és a rendelkezésre álló peradatok alapján figyelembe vette, hogy a kordonnal védett alkotás megtekinthetőségének korlátozására nem a felperes védett tulajdonságára (a szexuális orientációra) tekintettel került sor, hanem a látogatóközönség életkora alapján. A közönség ilyen megkülönböztetése, a nagy- és kiskorú személyek csoportjára bontása pedig mérlegelést nem engedő jogi rendelkezésen alapult.

[91] Az előbbiekből önmagában következik, hogy a felperes hátrányára érvényesülő eltérő bánásmód nem állapítható meg.

[92] Az alperes védekezése szerint a meleg közösségekről készült felvételek egy részét azért különítette el a kiállítás többi részétől, hogy eleget tegyen a Gyvt. 6/A. §-ban meghatározott kötelezettségének.

[93] A felperes állítása, amely szerint az alperes (mint muzeális intézmény) számára a Gyvt. 6/A. §-ában megfogalmazott tiltás nem hordoz kötelezettséget, téves jogértelmezés eredménye. A törvény személyi hatálya az alperesre is vonatkozik, a tiltó rendelkezés pedig egyértelmű: a múzeum köteles a homoszexualitást megjelenítő tartalmat a 18 év alatti személyek számára elérhetővé tenni.

[94] Az adott esetben nem vitatott tény, hogy a felperes által a fellebbezésben megjelölt (már csupán egyetlen) fénykép – annak címe, témája, ábrázolása alapján – a Gyvt. szabályozási tárgykörébe esik. Ebből következően a 18 év alatti személyek számára a megtekintés lehetőségét ki kellett zárni. A felperes számára ugyanakkor ilyen korlátozás nem érvényesült.

[95] A kép elkordonozására a jogszabály végrehajtása érdekében került sor és ez az eljárás a másodfokú bíróság szerint az adott esetben zaklatást nem valósított meg. A felperes szubjektív érzete ennek megállapításához nem elegendő, objektíve értékelhető sérelmet pedig nem adott elő.

[96] A felperes nemi identitáshoz fűződő alapjogának korlátozása egyebekben a szükségességi-arányossági tesztnek is megfelel. A fellebbezésben a felperes a fotó elkordonozását sérelmezte, e tekintetben az alperes intézkedése a cél elérésére (gyermekek védelme) alkalmas volt, és aránytalannak sem tekinthető. A helyszín kialakítására vonatkozó peradatok között sincs olyan, amely ezt cáfolná. A múzeum mint közintézmény a reá vonatkozó jogi rendelkezések keretei között, azonban saját (szakmai, gazdasági, kulturális és egyéb) megfontolásai alapján rendezhette meg a kiállítást. Ennek során a bemutatott alkotások befogadási környezetét is szabadon formálhatta és saját szempontjainak alárendelhetette. A felperes vélt sérelme a jogsértés megállapításához nem elegendő.

[97] Kizárt a jogellenesség akkor, ha a jogalkalmazó jogszabályban foglalt kötelezettség teljesítése érdekében, annak keretei között maradvá és az alapjogi korlátozás szükségességre és arányosságára vonatkozó szabályt betartva lépi át a magánautonómia egyébként védett határait.

[98] Ebben az összefüggésben van jelentősége annak is, hogy a megtekintés korlátozása nem közvetlenül a felperes személye ellen irányult.

[99] Az alapjogi értékelés egyes lépései vizsgálatával az ítéltábla végkövetkeztetése az, hogy az alperes az adott esetben az egyenlő bánásmód követelményét nem volt köteles megtartani [Ebktv. 19. § (1) bekezdés, 7. § (2) bekezdés *b*) pont]. A kereset alaptalan, ezért a másodfokú bíróság a kifejtett indokokkal az elsőfokú ítéletet a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[100] A fellebbezés eredménytelen, a felperes a másodfokú eljárásban is pervesztes. Az alperes a másodfokú eljárásban perköltséget nem számított fel és nem igényelt. Erre tekintettel a másodfokú bíróság a felperest az alperes részére másodfokú perköltség fizetésére nem kötelezte a Pp. 81. § (1) bekezdése szerint.

[101] A tárgyi illetékfeljegyzési jogra tekintettel meg nem fizetett, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 39. § (1) bekezdése és a 46. § (1) bekezdése alapján 1.000.000 forint fellebbezési pertárgyérték alapján számított 80.000 forint fellebbezési illeték megtérítésére a pervesztes felperest kötelezte a másodfokú bíróság a Pp. 83. § (1) bekezdése, a 102. § (1) bekezdése, a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése alapján,

[102] Az egyes adótörvények módosításáról szóló 2022. évi XLV. törvény 70. §-ával megállapított Itv. 78. §-ának (4) bekezdése alapján a fizetendő illeték a bírósági határozat jogerőre emelkedésétől – a jelen esetben az ítéltáblai határozat meghozatalának napjától – számított 60. napon esedékes.

[103] A másodfokú bíróság tájékoztatja a felperest, hogy az illeték megfizetése során az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát közleményként fel kell tüntetni. Amennyiben az illeték megfizetésére történő felhívásnak önként nem tesz eleget a megjelölt határidőben, az illeték behajtására és megfizetésére az Itv. és az adóigazgatási eljárásokra irányadó jogszabályok rendelkezéseit kell alkalmazni.

Budapest, 2025. szeptember 11.

Dr. Kovács Helga s.k.
a tanács elnöke

Dr. Kovács Éva s.k.
előadó bíró

Dr. Stecbauer Anita s.k.
bíró